

Marek Stych

Administracyjnoprawne problemy regulacji materii statutowej stowarzyszeń na przykładzie statutu Stowarzyszenia Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej

Wstęp

Do utworzenia stowarzyszenia Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka doszło w dniu 22 września 2009 r., podczas zebrania założycielskiego. W zebraniu uczestniczyło 76 członków założycieli. Zgodnie z wymogami zawartymi w rozdziale II „*Tworzenie stowarzyszeń*” ustawy Prawo o stowarzyszeniach, zebranie założycielskie podjęło stosowne uchwały, które stanowiły podstawę dla przeprowadzenia procedury rejestracyjnej w sądzie¹.

Artykuł porusza problematykę unormowania w statucie wybranych aspektów uregulowanych w przepisach ustawy Prawo o stowarzyszeniach² oraz ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego. Problematyka teoretycznego unormowania materii statutowej została odniesiona do przykładowego statutu stowarzyszenia funkcjonującego na obszarze czterech gmin:

- miejskich – Hel, Jastarnia, Puck oraz Władysławowo;
- wiejskich – Kosakowo, Krokowa, Puck, Wejherowo.

¹ Od autora: W dniu 1 października 2009 r. przedstawiciel Komitetu Założycielskiego złożył w Sądzie Rejonowym Gdańsk Południe, Wydział VIII Gospodarczy dokumenty do rejestracji stowarzyszenia. Natomiast w dniu 2 listopada 2009 r. nastąpiła rejestracja stowarzyszenia przez Sąd Rejonowy Gdańsk Południe, Wydział VIII Gospodarczy pod nazwą Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka (nazwa skrócona: „Północnokaszubska LGR”).

² H. Izdebski, *Fundacje i stowarzyszenia. Komentarz*. Orzecznictwo. Skorowidz, AJP Partners S.C., Łomianki 2001.

Regulacja statutowa zostanie przedstawiona na przykładzie wskazania przede wszystkim celów stowarzyszenia, zasad nabywania członkostwa oraz procedur tworzenia najważniejszych organów.

Podstawa prawna

Punktem wyjścia dla rozważań jest wskazanie podstawy prawnej, na której oparto budowę statutu stowarzyszenia Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka. Do tej grupy aktów prawnych zaliczymy:

- ustawę z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach³,
- ustawę z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego⁴ – wynika to ze specyfiki zadań stojących przed stowarzyszeniem,
- art. 84 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁵,
- art. 75 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym⁶,
- rozporządzenie Rady (WE) Nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego⁷,
- rozporządzenie Komisji (WE) Nr 498/2007 z dnia 26 marca 2007 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego⁸.

W tym miejscu należy wskazać na szczególny wyjątek w zakresie regulacji omawianego stowarzyszenia, którym jest wskazanie organu nadzorczego nad stowarzyszeniem. Zgodnie bowiem z art. 8 ust. 5 ustawy Prawo o stowarzyszeniach organami nadzorczymi są⁹:

- wojewoda właściwy ze względu na siedzibę stowarzyszenia – w zakresie nadzoru nad działalnością stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego,
- starosta właściwy ze względu na siedzibę stowarzyszenia – w zakresie nadzoru nad innymi niż wymienione wcześniej stowarzyszenia¹⁰.

Z kolei nadzór nad stowarzyszeniem Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego jest sprawowany przez Marszałka Województwa Pomorskiego. Jest to *lex specialis* w sto-

³ Tj. Dz.U. z 2001 r., nr 79, poz. 855, ze zm.

⁴ Dz.U. z 2009 r., nr 72, poz. 619, ze zm.

⁵ Tj. Dz.U. z 2013 r., poz. 594, ze zm.

⁶ Tj. Dz.U. z 2013 r., poz. 595, ze zm.

⁷ Dz. Urz. UE L 223 z 15.8.2006.

⁸ Dz.Urz. UE L 120/1 z 10.5.2007.

⁹ M. Swora, *Nadzór nad stowarzyszeniami, fundacjami oraz prowadzeniem działalności pożytku publicznego*, PiP 2003 nr 12 s. 68-77.

¹⁰ M. Swora, *Nadzór nad stowarzyszeniami jako zadanie starosty powiatu*, „Samorząd Terytorialny” 2003, nr 1,1, s. 12-23.

sunku do regulacji Prawa o stowarzyszeniach, tym samym dokonuje wyłączenia organów nadzorczych z ustawy Prawo o stowarzyszeniach.

Analizując regulacje przepisu art. 16 ust. 1 ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego, należy wskazać na relacje zachodzące pomiędzy wspomnianą wcześniej ustawą a ustawą Prawo o stowarzyszeniach. Niewątpliwie ustawa o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego stanowi regulację szczególną do ustawy Prawo o stowarzyszeniach. Wynika to z brzmienia art. 16 ust. 1 ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju – „*Lokalną strategię rozwoju obszarów rybackich opracowuje stowarzyszenie, w rozumieniu ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (...)*”. Skutkiem takiego unormowania jest stosowanie ustawy Prawo o stowarzyszeniach, z wyjątkami zawartymi w drugiej omawianej ustawie w art. 16 ust. 1. Wydaje się, że słusznie ustawodawca nie dokonał zróżnicowania definicji samego stowarzyszenia. Zatem dla analizowanego stowarzyszenia obowiązująca jest definicja zawarta w art. 2 ust. 1 ustawy Prawo o stowarzyszeniach. Z kolei wyjątki w unormowaniach ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego można przedstawić w kilku punktach:

- 1) członkiem zwyczajnym stowarzyszenia mogą być „*osoby fizyczne i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem samorządu województwa*” – unormowanie takie zawarte w cytowanym już art. 16 ust. 1 pkt 1 powołanej wyżej ustawy rozszerza katalog podmiotów, które mogą być członkiem zwyczajnym stowarzyszenia. Odmienną regulację wprowadza art. 10 ust. 3 ustawy Prawo o stowarzyszeniach – „*Osoba prawna może być jedynie wspierającym członkiem stowarzyszenia*”,
- 2) działalność gospodarcza prowadzona przez Lokalną Grupę Rybacką w formie stowarzyszenia obejmuje „*realizację lokalnej strategii rozwoju obszarów rybackich w zakresie określonym w jego statucie*” (art. 16 ust. 1 pkt 3 wspomnianej ustawy). Unormowanie to stanowi dookreślenie przepisu art. 34 zdanie 1 „*Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą, według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach*”. Przykładem odrębnego przepisu jest regulacja zawarta w ustawie o wspieraniu zrównoważonego rozwoju,
- 3) organy obligatoryjne stowarzyszenia zostały określone w art. 11 ustawy Prawo o stowarzyszeniach, natomiast wyjątek w tym zakresie zawarto w art. 16 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego. Wspomniany wyjątek polega na obligatoryjnym powołaniu dodatkowego organu, jakim jest Komitet¹¹.

¹¹ Od autora: rozwinięcie regulacji ustawowej nastąpiło w przepisach statutu. Organ ten w statucie w § 13 pkt 3 został nazwany jako: Komitet ds. Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich.

Odnosząc się do składu osobowego Komitetu, należy wskazać, że w jego skład wchodzi¹²:

- 1) podmioty wybrane spośród członków stowarzyszenia,
- 2) co najmniej połowa składu tworzona jest zgodnie z regulacją zawartą w:
 - rozporządzeniu Rady (WE) nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego¹³; w szczególności chodzi o przepis art. 8 ust. 1 lit. b i c, wskazujący podmioty dopuszczone do udziału w stowarzyszeniu, którymi są: właściwe organy regionalne, lokalne i inne organy publiczne oraz partnerzy gospodarczy i społeczni. Rozporządzenie dopuszcza do składu Komitetu również przedstawicieli tych podmiotów,
 - rozporządzeniu Komisji (WE) nr 498/2007 z dnia 26 marca 2007 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego¹⁴; chodzi przede wszystkim o unormowanie zawarte w art. 23 ust. 1 akapit 4. Podmiotami dopuszczonymi do udziału w składzie członkowskim Komitetu są przedstawiciele sektora rybackiego oraz innych „stosownych lokalnych sektorów społeczno-ekonomicznych”.

Komitet jako organ „jest wybierany przez walne zebranie członków stowarzyszenia albo zebranie delegatów” (pkt 5 zdanie 1 ust. 1 art. 16 analizowanej ustawy)¹⁵.

Warunkiem sprawowania funkcji członka Komitetu jest zakaz bycia równocześnie członkiem innego organu stowarzyszenia (art. 16 ust. 1 pkt 5 ustawy)¹⁶.

W tym miejscu należy postawić pytanie o cel utworzenia omawianego organu wewnętrznego w analizowanym stowarzyszeniu. Zadanie przypisane Komitetowi zostało w ustawie określone w sposób stosunkowo szczegółowy. Nie może być ono powierzone do wykonania innemu organowi stowarzyszenia, bowiem pkt 4

¹² Statut w § 22 ust. 2 stanowi, że Komitet ds. LSROR liczy 22 członków, natomiast w ust. 3 określa skład Komitetu ds. LSROR – „a. 9 osób spośród reprezentujących samorządy terytorialne; b. 13 osób reprezentujących podmioty, o których mowa w art. 8 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223 z 15.08.2006) oraz w art 16 ust.1 pkt b ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego. Dziennik Ustaw z 2009 r. nr 72 poz. 619 z dnia 3 kwietnia 2009 r. (Dz.U. z dnia 14 maja 2009 r.) i art. 23 ust. 1 akapit 4 rozporządzenia nr 498/2007”.

¹³ Dz.UE 15.8.2006, L 223/1;

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:223:0001:0044:PL:PDF>.

¹⁴ Dz. UE 10.5.2007, L 120/1; [www.minrol.gov.pl/pol/content/.../2_rozp_Komisji_\(WE\)_nr_498.pdf](http://www.minrol.gov.pl/pol/content/.../2_rozp_Komisji_(WE)_nr_498.pdf).

¹⁵ Statut § 22 ust. 1. „Komitet ds. LSROR wybierany jest przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia spośród członków Stowarzyszenia (...)”. Szczegółowo procedura wyboru składu Komitetu została uregulowana w Regulaminie Obrad Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka.

¹⁶ Statut § 13 ust. 3. Nie można być jednocześnie członkiem Komitetu ds. LSROR i członkiem Zarządu lub Komisji Rewizyjnej.

cytowanego przepisu w sposób wyraźny stwierdza – „(...) do którego wyłącznej właściwości należy (...)”. Zadaniem tym jest „wybór operacji, które mają być realizowane w ramach opracowanej lokalnej strategii rozwoju obszarów rybackich”.

Analiza unormowań zawartych w statucie

Punktem wyjścia dla rozważań jest ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach¹⁷. Nie można jednakże pominąć unormowań zawartych w przepisach ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego. Regulację materii związanej z zagadnieniem funkcjonowania stowarzyszeń otwiera wspomniany już przepis zawierający w swej treści definicję tych organizacji pozarządowych¹⁸. Zgodnie z tym przepisem – stowarzyszenie to dobrowolne, samorządne, trwałe zrzeszenie, tworzone w celach niezarobkowych¹⁹.

Elementy obligatoryjne statutu zostały unormowane w art. 10 ustawy Prawo o stowarzyszeniach. Zostaną one przedstawione w odniesieniu do regulacji statutowej omawianej organizacji pozarządowej. Do materii statutowej zaliczono:

- 1) nazwę stowarzyszenia, która powinna być inna od pozostałych stowarzyszeń²⁰, organizacji i instytucji, teren działania i siedzibę stowarzyszenia:
 - „stowarzyszenie o nazwie „Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka” (§ 1 ust. 1 statutu), z kolei siedzibę uregulowano w § 2, wskazując, że jest nią „Miasto Władysławowo”,
 - w zakresie obszaru działania – należy wskazać, że stowarzyszenie to jest przykładem stosunkowo szerokiego zakresu terenu jego działania, co wynika niewątpliwie ze specyfiki samej organizacji – „Stowarzyszenie swoim działaniem obejmuje obszar Rzeczypospolitej Polskiej (...) może działać poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej” (§ 5),

¹⁷ Tj. Dz.U. z 2001 r. nr 79, poz. 855, ze zm.

¹⁸ Szeroko na temat: M. Granat (red.), Organizacje pozarządowe w Polsce. Podstawy prawno-finansowe, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2000.

¹⁹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi – I Wydział Cywilny z dnia 24 stycznia 2013 r. – I ACa 623/12, według którego podstawową cechą stowarzyszenia jest jego autonomia. Statut to jedyny akt prawny wskazujący podstawy wykluczenia członka stowarzyszenia i sposób ochrony jego praw. Członkostwo w stowarzyszeniu jest dobrowolne i wymaga oświadczeń obydwu stron. Oświadczenia te są w doktrynie zrównywane z oświadczeniami woli w rozumieniu prawa cywilnego. Także statut, niezbędny do utworzenia stowarzyszenia i określający jego właściwości, ma charakter umowny. Sposób nawiązania członkostwa w stowarzyszeniu pozwala zatem uznać je za zdarzenie cywilnoprawne, prowadzące do powstania prawa podmiotowego, z którego wynikają szczegółowe uprawnienia członka. Dlatego trzeba uznać stosunek członkostwa w stowarzyszeniu za stosunek cywilnoprawny (umowę), Legalis

2) cele i sposoby ich realizacji.

W tym miejscu należy przede wszystkim odpowiedzieć na pytanie, co rozumiemy przez cele organizacji pozarządowej. Stanowią one o tym, w jakim celu utworzono stowarzyszenie, jakie działania może ono podejmować, jakim podmiotom będzie pomagać, w jakich sferach będzie podejmować działania. Natomiast zakres konkretnie podejmowanych działań będzie normowany w sposobach ich realizacji.

Ustawodawca zezwolił na uregulowanie w statucie w bardzo szerokim zakresie celów działania stowarzyszeń, pod warunkiem, że są one zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. W efekcie określone w statucie cele umożliwią otrzymanie dotacji, prawo do korzystania ze zwolnień podatkowych, przyjmowania darowizn. Posiłkowo przy formułowaniu celu można posłużyć się katalogiem celów zawartych w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²¹. W przypadku badanego statutu dokonano podziału na cel zasadniczy i cele pomniejsze wypływające z głównego. Całość materii w tym zakresie zawarto w § 6 statutu, według którego:

- 1) cel główny uregulowano w ust. 1 i polega on na podjęciu *„działań na rzecz poprawy społecznej i gospodarczej sytuacji branży rybackiej oraz społeczności rybackiej poprzez realizację Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich (...)”*,
- 2) cele pozostałe zawarto w 27 pkt ust. 2 § 6 statutu, do przykładowych ściśle związanych z działalnością stowarzyszenia zalicza się:
 - *działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju sektora rybactwa i obszarów zależnych od rybactwa,*
 - *aktywizacja społeczna, zawodowa i gospodarcza mieszkańców obszarów zależnych od rybactwa,*
 - *łagodzenie skutków zmian strukturalnych w sektorze rybackim, w tym minimalizacja zaniku sektora rybackiego,*
 - *rekonwersja obszarów dotkniętych zmianami w sektorze rybackim,*
 - *poprawa jakości życia na obszarach zależnych od rybołówstwa oraz szczególnie w społecznościach rybackich,*
 - *wspieranie rozwoju edukacji mieszkańców na obszarach zależnych od rybactwa oraz edukacja i rozpowszechnianie informacji o Unii Europejskiej,*
 - *restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej na obszarach zależnych od rybactwa oraz wspieranie różnicowania działalności gospodarczej,*

²⁰ Postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 25 listopada 1999 r., II CKN 572/98 – Nie spełnia wymogu z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. nr 20, poz. 104), w ten sposób określona nazwa stowarzyszenia, że poza zmianą szyku wyrazów i dodaniem słowa określającego w istocie siedzibę nie różni się niczym od nazwy stowarzyszenia już działającego na terenie Polski, Legalis

²¹ Tj. Dz.U. z 2014, poz. 1118.

- *podnoszenie wartości produktów rybactwa,*
 - *wspieranie infrastruktury rybactwa i infrastruktury turystycznej oraz usług na rzecz społeczności rybackich,*
 - *ochrona środowiska w obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania ich atrakcyjności,*
 - *renowacja i rozwój miejscowości, osad oraz wiosek przybrzeżnych, w których prowadzi się działalność należącą do sektora rybactwa (...).*
- 3) sposób nabywania i utraty członkostwa; statut stowarzyszenia wskazuje przede wszystkim na trzy kategorie form członkostwa (§ 9 ust. 1 statutu), do nich zalicza członków:
- 1) zwyczajnych,
 - 2) honorowych,
 - 3) wspierających.

Podstawowe znaczenie dla funkcjonowania stowarzyszenia mają członkowie zwyczajni, na nich bowiem spoczywa najszerszy zakres prowadzonej działalności w stowarzyszeniu. Do tej grupy statut w ust. 2 § 9 zalicza:

- *pełnoletnią osobę fizyczną posiadającą pełną zdolność do czynności prawnych* – warunkiem jest złożenie deklaracji członkowskiej oraz przyjęcie jej przez Zarząd w formie uchwały. Zarząd jest organem wykonawczym i kolegialnym stowarzyszenia, stąd „przyjęcie członka” nastąpi poprzez podjęcie uchwały przez ten organ,
- *osobę prawną* – warunkiem jest podjęcie decyzji przez tzw. „organ uprawniony do składania oświadczeń woli w imieniu osoby prawnej”. W przypadku j.s.t. będzie to uchwała rady gminy lub rady powiatu, która będzie stanowiła podstawę do upoważnienia organu wykonawczego do wejścia do stowarzyszenia. W tym przypadku również obowiązkiem podmiotu jest złożenie deklaracji członkowskiej (organ wykonawczy j.s.t.), która zostanie przyjęta przez Zarząd w formie uchwały.

Z kolei członkostwo honorowe jest nadawane przez najwyższy organ stowarzyszenia, jakim jest Walne Zebranie Członków (§ 9 ust. 3 statutu). Jest to wyjątkowa forma członkostwa przysługująca podmiotom szczególnie zasłużonym w zakresie działalności statutowej stowarzyszenia. Niewątpliwie chodzi o działania promujące idee zawarte w celach statutu. Wspomniany przepis statutowy określa procedurę pozbawienia w tym przypadku honorowego członkostwa, co wymaga podjęcia uchwały przez Walne Zebranie Członków. Uchwała ta jest jednak podejmowana na wniosek Zarządu, tym samym statut zakazuje podjęcia procedury z własnej inicjatywy Walnego Zebrania. Ostatnia grupa członków to członkowie wspierający (§ 9 ust. 4 statutu). Członkostwo to mogą nabyć dwie grupy podmiotów:

- osoba fizyczna,
- osoba prawna.

Statut wprowadza warunek dla nabycia tego typu członkostwa, którym jest zadeklarowane (obiecane, przyrzeczone) wsparcie materialne lub organizacyjne dla

działalności stowarzyszenia. Zasadne jest, aby w deklaracji o wsparciu dla stowarzyszenia znalazły się konkretne działania, które będą podejmowane przez przyszłego członka wspierającego, np.: pomoc prawna, przekazanie określonej kwoty na rzecz działań statutowych. Deklaracja przystąpienia członka wspierającego do stowarzyszenia wymaga akceptacji Zarządu w formie uchwały.

W tym miejscu zasadne jest odniesienie się do praw i obowiązków nałożonych na poszczególne grupy członków.

W przypadku pierwszej grupy – członków zwyczajnych – posiadają oni następujące prawa (§ 10 ust. 1):

1. *czynnego i biernego uczestniczenia w wyborach do władz Stowarzyszenia* (pkt 2) – uprawnienie to wynika z faktu przyznania szczególnej pozycji Walnemu Zebraniu Członków, które jest najwyższym organem stowarzyszenia. Pojęcie „*głosu stanowiącego*” należy traktować w tym przypadku jako formę decydowania o podejmowanych istotnych aktach prawnych przez samą organizację pozarządową;
2. *uczestniczenia we wszystkich formach działalności Stowarzyszenia* (pkt 3) – taka forma uregulowania prawa członka powinna być również traktowana jako swoisty obowiązek wynikający ze specyfiki zarówno formy prawnej jaką jest stowarzyszenie, jak i zadań stojących przed omawianą formą prawną;
3. *zgłaszania wniosków co do działalności Stowarzyszenia* (pkt 4) – może zatem podejmować działania związane z całym zakresem działalności – „*1) wpływania na kierunki działalności Stowarzyszenia*”. Można dookreślić wskazane działania poprzez dwie formy, jakimi są: postulaty i wnioski. Każda ze wskazanych form powinna być jednoznacznie unormowana we właściwych aktach prawnych podejmowanych przez stowarzyszenie. Natomiast prawo do oceny wynika generalnie z uczestnictwa w Walnym Zebraniu Członków.

Z kolei do obowiązków członków zwyczajnych statut zalicza w § 10 ust. 2:

- *aktywne uczestnictwo w działalności Stowarzyszenia i realizacji jego celów* – skutkiem przyjęcia takiej formy zapisu statutowego będzie możliwość skreślenia podmiotu z listy członków zwyczajnych w sytuacji, gdy „nie uczestniczy aktywnie w działalności”. Niewątpliwie wymagać będzie to dookreślenia procedury, a przede wszystkim wskazania okresu w jakim członek zwyczajny nie był aktywny i jakie były tego przesłanki;
- *przestrzeganie postanowień statutu i uchwał władz Stowarzyszenia* – wydaje się, iż należałoby również wskazać w tej regulacji na przepisy prawa powszechnie obowiązujące;
- *regularnego opłacania składek członkowskich*.

W sposób odmienny unormowano prawa i obowiązki członków honorowych i wspierających (§ 10 ust. 3 i 4). Otóż członek honorowy ma prawa i obowiązki zwyczajnego członka z wyłączeniem czynnego i biernego prawa wyborczego, jest również zwolniony z obowiązku opłacania składek.

Z kolei członek wspierający ma prawo i obowiązek uczestniczenia we wszystkich formach działalności stowarzyszenia z jednoczesnym zwolnieniem z obowiązku opłacania składek. Ta grupa nie posiada również biernego i czynnego prawa wyborczego.

Analiza tych przepisów pozwala na wysnucie wniosków, iż uprawnienia członków wspierających są szersze niż członków honorowych.

Kolejnym zagadnieniem istotnym są regulacje dotyczące organów stowarzyszenia.

Organy te wylicza przede wszystkim § 13 ust. 1 statutu, przyjmując katalog zamknięty – „*władzami Stowarzyszenia są*” następujące organy:

- *Walne Zebranie Członków*,
- *Zarząd, Komitet ds. Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich*,
- *Komisja Rewizyjna*.

Najwyższym organem stowarzyszenia, jak już wcześniej wspomniano, jest Walne Zebranie Członków (zdanie 1 § 14 statutu). Kadencja władz, z wyjątkiem organu najwyższego trwa 3 lata (§ 14 ust. 4 statutu). Wszyscy piastuni sprawujący funkcje w organach wyliczonych w § 14 statutu sprawują swoje funkcje w sposób honorowy. Kolejnym ważnym elementem wymagającym przybliżenia jest tryb wyboru organów. W tym zakresie przepisy statutowe określają zarówno większość jak również odnoszą się do pojęcia kworum.

Pierwszym organem jest Walne Zebranie Członków, w tym zakresie regulacja obejmuje:

1. głosowanie – „*(...) Uchwały zapadają w głosowaniu jawnym, chyba że statut stanowi inaczej (...)*” – zdanie ostatnie ust. 5 § 15 statutu,
2. większość – „*(...) zapadają zwykłą większością głosów (...)*” – zdanie 1 ust. 5 § 15,
3. kworum – „*w pierwszym terminie – co najmniej 2/3 wszystkich członków zwyczajnych Stowarzyszenia lub – w drugim terminie, zwołanym nie wcześniej niż po upływie 30 minut po pierwszym terminie – w obecności co najmniej 40 % członków zwyczajnych, o ile inne postanowienia Statutu nie stanowią inaczej*” – zdanie 1 ust. 5 § 15 statutu,
4. częstotliwość zwoływania organu: „*(...) przynajmniej raz w roku, w terminie do 30 marca każdego roku (...)*” – § 15 ust. 1,
5. podmiot uprawniony do zwołania Walnego Zebrania: „*(...) zwołuje Zarząd (...)*” – ust. 2 cytowanego wyżej przepisu statutu; z kolei uprawnienie do wnioskowania do Zarządu o zwołanie tego najwyższego organu zostało przyznane następującym podmiotom:
 - co najmniej ¼ ogólnej liczby zwyczajnych członków stowarzyszenia,
 - Komisji Rewizyjnej – organ kolegialny zatem wymagana będzie w tym względzie uchwała,
 - Komitet – uchwała wnioskująca o zwołanie Walnego Zebrania Członków.

Wprowadzenie tak szerokiego prawa wnioskowania do zwołania Walnego Zebrania Członków powinno zapobiec ewentualnym negatywnym działaniom podejmowanym w tym zakresie przez Zarząd.

6. termin, miejsce i porządek zebrania – „(...) o terminie, miejscu oraz porządku Zebrania nie później niż 14 dni przed terminem Zebrania. Zawiadomienie odbywa się przez: ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Stowarzyszenia, zamieszczenie informacji na stronie internetowej Stowarzyszenia oraz przez rozesłanie pisemnych zawiadomień na adresy członków wskazane w deklaracji członkowskiej (...) – § 15 ust. 4.

W zebraniach Walnego Zebrania Członków bez prawa głosu mogą uczestniczyć inne osoby²².

Następnym organem jest zarząd, którego status prawny został unormowany w § 16 statutu. Bez wątpienia jest to organ wykonawczy, co wynika z brzmienia przepisu ust. 1 „Organem wykonawczym Stowarzyszenia jest Zarząd”. Działania tego organu nie mogą wyjść poza realizację uchwał podejmowanych przez Walne Zebranie Członków jak również poza regulacje statutowe. Jest to jedyny organ, który jest uprawniony do reprezentowania stowarzyszenia na zewnątrz (§ 18). Reprezentacja ta dotyczy relacji z gminami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami funkcjonującymi w sferze zadań stowarzyszenia. Za wskazane w przepisie działania organ ten ponosi odpowiedzialność przed Walnym Zebraniem Członków²³.

Liczba członków zarządu została unormowana w sposób zamknięty – „W skład Zarządu wchodzi 8 członków” (§ 16 ust. 2). Granice swobody Walnego Zebrania w zakresie składu zarządu zostały ograniczone w znacznym stopniu przez ust. 3, co miało na celu zagwarantowanie udziału w tym organie przedstawicielom różnych grup reprezentowanych w samym stowarzyszeniu. Wynika to ze specyfiki celów stojących przed stowarzyszeniem. W skład Zarządu wchodzi następujący przedstawiciele:

- 3 osoby reprezentujące samorządy terytorialne,
- 3 osoby reprezentujące sektor rybacki,
- 1 osoba reprezentująca przedsiębiorców z sektora przetwórczego,
- 1 osoba reprezentująca pozostałe organizacje, stowarzyszenia i podmioty gospodarcze.

Natomiast zgodnie z ust. 4 w odrębnej procedurze Walne Zebranie Członków wybiera spośród wybranych członków – Prezesa Zarządu oraz Wiceprezesa Zarządu. Organ ten działa na podstawie i w granicach prawa, co wynika wprost z § 18 ust. 2 statutu. Przepis ten wymaga od zarządu realizacji przepisów statutowych i uchwał Walnego Zebrania, niestety nie wskazano na konieczność przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego. W efekcie tego, organ ten jest zobowiązany do zachowania staranności w podejmowanych działaniach w obrocie gospodarczo-finansowym.

²² Statut § 15 ust. 6. W Walnym Zebraniu Członków mogą uczestniczyć zwyczajni członkowie stowarzyszenia oraz z głosem doradczym członkowie wspierający i honorowi Stowarzyszenia oraz zaproszeni przez Zarząd goście.

²³ Statut § 17 ust. 1. Zarząd może być odwołany przed upływem kadencji, jeżeli jego działanie jest sprzeczne z postanowieniami niniejszego statutu lub celami Stowarzyszenia oraz w przypadku nieprzyjęcia przez Walne Zebranie sprawozdania finansowego z działalności za rok poprzedni.

Podsumowanie

Omawiana forma prawna, jaką jest stowarzyszenie, wydaje się być właściwa dla grupy podmiotów – w interesującym nas zakresie j.s.t. – które mają wspólny cel lub prowadzą wspólne działanie o charakterze sformalizowanym, przykładem jest właśnie Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka.

W przypadku stowarzyszenia mamy do czynienia z pojęciem członkostwa, co do którego regulacje statutowe są rozwinięte. Organizacja ta opiera swoją działalność na społecznej (nieodpłatnej) pracy swoich członków, którzy wspólnie dążą do realizacji określonego w statucie celu. Istotą stowarzyszenia i najważniejszym jego elementem są więc podmioty je tworzące i wspólnie realizowany cel. Członkowie stowarzyszenia samodzielnie decydują, jakie cele chcą realizować, określają programy działania i struktury organizacyjne – statut podlega nowelizacji a sama struktura organizacyjna może ulec przekształceniu w granicach prawa. Najwyższą władzą stowarzyszenia jest walne zebranie członków, do którego kompetencji należą najważniejsze decyzje, np. o rozwiązaniu stowarzyszenia, zmianie statutu, wyborze władz. Do założenia stowarzyszenia potrzeba co najmniej 15 założycieli, w badanym statucie liczba ta była znacznie wyższa. Przyjmuje się, że jeżeli liczba członków stowarzyszenia spadnie poniżej tej liczby, powinno ono ulec rozwiązaniu. Wynika to z art. 31 pkt 1 Prawa o stowarzyszeniach. Przepis ten, w wypadku zaistnienia takiej sytuacji, uprawnia sąd do wydania na wniosek organu nadzorującego postanowienia o rozwiązaniu stowarzyszenia. Sąd wyda takie postanowienie, jeżeli członkowie stowarzyszenia nie podejmą decyzji o jego rozwiązaniu samodzielnie. Z analizy wybranych aspektów regulacji statutu jasno wynika, że wskazane założenia ustawowe zostały zawarte w badanym statucie i nie naruszają przepisów prawa powszechnie obowiązującego.

Streszczenie

Artykuł porusza problematykę zakresu regulacji obligatoryjnych elementów ustawowych w statucie stowarzyszenia. Problematyka ta została odniesiona do wybranego statutu stowarzyszenia funkcjonującego w mieście Władysławowo jakim jest Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka. W opracowaniu dokonano porównania wymogów ustawowych z unormowaniami zawartymi w statucie. W szczególności odniesiono się do następujących elementów:

- zasad członkostwa w stowarzyszeniu,
- powołanych organów i ich kompetencji,
- zadań realizowanych przez stowarzyszenie.

Słowa kluczowe: stowarzyszenie, lokalna grupa rybacka, organizacja pozarządowa.

Summary

The article discusses issues concerning the range of obligatory elements of the statute of an association. The issue is looked at through the prism of the statute of North-Kashubian Local Fishing Group, an association operating in Władysławowo. The paper offers a comparison of statutory requirements and regulations contained in the statute. The following elements have been considered in particular:

- membership rules
- organs and their responsibilities
- performed tasks

Key words: association, local fishing group, ngo.

Bibliografia

1. M. Granat (red.), *Organizacje pozarządowe w Polsce*. Podstawy prawno-finansowe, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2000.
2. H. Izdebski: *Fundacje i stowarzyszenia*. Komentarz. Orzecznictwo. Skorowidz, AJP Partners S.C., Łomianki 2001.
3. M. Swora, *Nadzór nad stowarzyszeniami, fundacjami oraz prowadzeniem działalności pożytku publicznego*, PiP 2003, nr 12.
4. M. Swora, *Nadzór nad stowarzyszeniami jako zadanie starosty powiatu*, „Samorząd Terytorialny” 2003, nr 11.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, tj. Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, ze zm.
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, tj. Dz.U. z 2013 r., poz. 594, ze zm.
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, tj. Dz.U. z 2013 r., poz. 595, ze zm.
- Ustawa z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego Dz.U. z 2009 r. Nr 72, poz. 619, ze zm.
- Rozporządzenie Rady (WE) Nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego, Dz.Urz. UE L 223 z 15.8.2006, str. 1.
- Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 498/2007 z dnia 26 marca 2007 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego, Dz. Urz. UE L 120/1 z 10.5.2007.

Orzecznictwo

- Postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 25 listopada 1999 r., II CKN 572/98, Legalis.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi – I Wydział Cywilny z dnia 24 stycznia 2013 r. – I ACa 623/12, Legalis.